

Hilsen til Jern- og Metalls 100-års jubileum 28.02.91

Statsminister Gro Harlem Brundtland

Det er en glede for meg å hilse 100-års jubilanten til lykke fra Regjeringen. Det er ikke ofte jeg har anledning til å overbringe gratulasjoner til en jublant som har hatt en slik betydning for norsk samfunnsliv som i dag. En jublant som riktignok har lagt ned seg selv, men som fortsetter sine stolte tradisjoner, nå som del av det mektige Fellesforbundet.

"Tusen viljer - Felles mål" er et velvalgt motto for jubilanten. Jern- og Metall har forstått verdien av å smide mange viljer sammen i en kamp for felles mål. Forbundet har alltid vært blant de fremste i kampen for nye sosiale reformer. Hvordan ville arbeidslivet i Norge vært uten Jern- og Metalls utrettelige innsats for et bedre arbeidsmiljø, for bedre lønnsvilkår, bedriftsdemokrati, kortere arbeidstid, alderspensjoner og andre sosiale reformer?

Og hva ville politisk debatt og norsk samfunnsliv vært uten de tusener godt skolerte tillitsvalgte i Jern- og Metall? Gjennom den sterke vektleggingen på det lokale avtaleverket og den lokale aktiviteten har Jern- og Metall fostret aktive og kunnskapsrike medspillere, på den enkelte bedrift, i fagbevegelsen, i arbeiderbevegelsen og i samfunnslivet ellers. Jern- og Metalls tillitsvalgte har bekledd topposisjoner i norsk samfunnsliv. Vi har hatt sterke forbundsledere, noen av dem også markante LO-ledere, som Tor Aspengren som er med oss her i kveld. Et resultat av sterke personligheter, ja, men uten tvil også resultatet av et kraftfullt og levende organisasjonsdemokrati.

Jern- og Metalls kamp for nye sosiale reformer og et bedre arbeidsliv har gitt resultater. Mye er oppnådd gjennom avtaleveien, men svært mye skyldes et aktivt faglig politisk samarbeid. Innad i fagbevegelsen har jernarbeiderne alltid utmerket seg blant de varmeste tilhengerne av et slikt samarbeid. Jernarbeiderne har innsett at en rekke krav trenger politisk oppfølging. Forbundet har vært en av bærebjelkene i det faglig-politiske samarbeidet. Det er bare gjennom å styrke dette samarbeidet vi kan nå fram i arbeidet for våre felles mål. Når vedtak skal fattes og vanskelige politiske avveininger må gjøres, må vi ha åpne kanaler og et nært og tillitsfullt samarbeid.

Jern- og Metall er kjent for å stille krav. Men jernarbeiderne har også stilt store krav til seg selv. Produktivitetsarbeidet ved norske verkstedsbedrifter de siste tiårene har Jern- og Metall selv gått i bresjen for. Og de som har deltatt i det, vet at dette ikke alltid har vært en dans på roser. Men dette arbeidet har vært, og vil være, uhyre viktig for vår konkurranseevne og dermed for vår mulighet til å fortsatt kunne bygge velferdssamfunnet. Produksjonen i verkstedsindustrien har aldri vært så høy som nå. Men samtidig har antall sysselsatte gått ned med over 30.000 de siste 15 årene. Denne prosessen har ikke vært enkel, men den har samtidig utviklet norsk verkstedindustri til en av de mest moderne i internasjonal sammenheng. Dette er utgangspunktet for denne uunnværlige delen av norsk næringsliv når nye markeder skal vinnes og konkurransedyktige produkter utvikles. Bare det kan skape økt sysselsetting. Verkstedsindustrien har vært gjennom tøffe omstillinger og kriser også i tidligere tider. Og vist evne til å snu mørke til lys. Nå ser vi det igjen. Det finnes vekstmuligheter innenfor blant annet skipsbyggingsindustrien, maritim industri og off-shore virksomheten. Jernarbeiderne har igjen vist vilje til å ta utfordringene og komme styrket ut av en vanskelig situasjon.

Dette konstruktive arbeidet er nettopp det vi trenger mer av i dagens Norge: Vi kan hvis vi vil.

Alle vet at vi har en arbeidsledighet som ikke kan aksepteres. Men det er ikke alle som har bidratt med så konkrete og gjennomarbeidete forslag til tiltak for å få bukt med ledigheten som det fagvevegelsen har gjort. Regjeringen har satt sysselsettingen som høyeste prioriterte sak. Det er en krevende oppgave som jeg kan love at hele regjeringskollegiet har tatt fatt på med største alvor. Jeg registrerer at det i Fellesforbundets direkte språkbruk er sagt at "på dette området blir ikke fredningstiden lang for den sittende regjering". Men gode venner, regjeringen har ikke bedt om noen fredningstid! Vi har tatt på oss en samarbeidsoppgave på vegne av oss alle i arbeiderbevegelsen og på vegne av Norge som nasjon. Ingen er fredet i dette spørsmålet, vi må alle ut i krigen i kampen mot arbeidsledigheten. Her trenger vi innsats fra alle. Fra fagbevegelsen, fra næringslivet og politiske myndigheter lokalt og sentralt. Jeg vil gjøre Bjørnsons ord til mine: "Fred er ei det beste, men at man noget vil". Fellesforbundets aktive engasjement tar jeg som et uttrykk for nettopp det. I dette står vi felles. Jeg føler meg overbevist om at vi også i fortsettelsen vil finne fram til et konstruktivt arbeid og samarbeid så vi i fellesskap kan løse vårt alvorligste samfunnsproblem.

Jernarbeiderne har sin egen sjargong. En sjargong og en væremåte som er sprunget ut av et spesielt miljø.

Det typisk "jernarbeiderske" kommer godt fram i historien om den nytilsatte økonomen i LO, Kjell Holler, som skulle holde foredrag i Samfunnssalen. Han beklaget seg etterpå til LO-leder Konrad Nordahl over at oppdraget dessverre ble litt vanskelig fordi talerstolen var så smal at alle A-4 arkene ramlet i gulvet. "Denne talerstolen er laget for knyttnever, ikke for A-4 ark" var det kontante svar fra jernarbeideren Konrad Nordahl. Det var den samme

stemning det norske folk fikk oppleve en tidlig vårdag i 1986, da Jern-og Metalls leder gikk rett ut av skjermen og satte seg varig fast i de tusener av norske hjemms bevissthet.

Som forbund eksisterer ikke Jern- og Metall lenger. Av det som er registrert hittil, mener jeg å kunne fastslå at jernarbeiderne har klart å videreføre sine tradisjoner på en god og framsynt måte i det nye forbundet. Jern- og Metall som forbund er historie, men Jern- og Metall som begrep vil fortsatt eksistere.

Og siden vi nå er samlet i festlig lag - en annen side ved et variert register: Marius Ormestad som var forbundsformann like etter århundreskiftet og som fikk til verkstedsoverenskomsten som den første landsomfattende tariffavtale i 1907, beretter i Jern-og Metalls nye historieverk dette om fagforeningsaktivitetene for 100 år siden:

"Når vi holdt møter var det viktigste punktet på dagsordenen - punsjebolle. Og det siste punkt - men det ble som regel ikke avertert - var som regel slagsmaal".

Faktum er at de aller fleste som har vært i møter og på fest med Jern- og Metall tidligere er kommet helskinnet fra det. Vi tar sjansen denne gangen også!

Jeg ønsker dere lykke til i det videre arbeid og ser fram til et fortsatt aktivt samarbeid for felles mål.